

Regeringens proposition

1990/91:69

om arbetslivsforskningens organisation
m. m.

Prop.
1990/91:69

Regeringen förelägger riksdagen att anta de förslag som tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 20 december 1990.

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

Mona Sahlin

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås åtgärder inom arbetslivsforskningen som framför allt syftar till en bättre samordning och organisation.

Förslagen innebär

- att arbetsmiljöfonden får ett ansvar att följa svensk arbetslivsforskning och tillförs ett vetenskapligt råd
- att arbetslivscentrum omorganiseras till ett renodlat forskningsinstitut
- att användningsområdet för de s. k. MBL-medlen utvidgas
- att informationsverksamheten inom arbetslivsområdet granskas.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 20 december 1990.

Närvarande: statsminister Carlsson, ordförande, statsråden Engström, Hjelm-Wallén, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Hellström, Johansson, Lindqvist, G. Andersson, Lönnqvist, Thalén, Freivalds, Wallström, Lööw, Persson, Molin, Sahlin, Larsson, Åsbrink.

Föredragande: statsrådet Sahlin

Proposition om arbetslivsforskningens organisation m. m.

1 Inledning

Med bemyndigande av regeringen tillkallade dåvarande chefen för arbetsmarknadsdepartementet den 16 november 1989 en särskild utredare för att lämna förslag till hur arbetslivsforskningen skall bedrivas och vara organiserad. Utredaren överlämnade i juni 1990 sitt betänkande (SOU 1990:54) Arbetslivsforskning — Inriktning, Organisation, Finansiering.

Till protokollet i detta ärende bör fogas utredarens sammanfattning av betänkandet som *bilaga 1*. Betänkandet har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 2*. Remissyttrandena finns att tillgå i arbetsmarknadsdepartementet (Dnr AL 4855/90).

Under senare år har ett antal utredningar genomförts inom arbetslivsforskningen. Dessa har framför allt berört arbetslivscentrum. År 1986 granskade riksrevisionsverket (RRV) på regeringens uppdrag arbetslivscentrum. I rapporten (Dnr 1986:393) Arbetslivscentrum ifrågasatte RRV verksamhetens omfattning och organisation och föreslog ett antal åtgärder som skulle effektivisera verksamheten och stärka den vetenskapliga ledningen.

År 1987 tillsatte arbetslivscentrums vetenskapliga råd en granskningskommitté som utförde en systematisk utvärdering av centrums verksamhet inkl. dess vetenskapliga produktion. Kommittén kom bl. a. fram till att ett utvidgat samarbete med universiteten behövdes för att bygga upp en forskargemenskap för framtiden. Vidare föreslog kommittén att samarbetet med arbetsmarknadens parter borde stärkas liksom förbindelserna med andra institutioner inom arbetslivsforskningen.

Därefter har arbetslivscentrum på uppdrag av regeringen redovisat ett förslag till framtida inriktning av verksamheten. I 1989 års budgetproposition (prop. 1988/89:100, bil. 12, s. 30) slogs fast att förslaget var en viktig utgångspunkt vid planeringen av centrums verksamhet under de närmaste åren.

I det följande redovisar jag mina överväganden med anledning av betänkandet. Jag begränsar mina förslag till vad utredningen fört fram som rör arbetsmiljöfonden och arbetslivscentrum. I den mån utredarens förslag i övrigt kommer att behandlas kommer detta att ske i samband med 1993 års forskningsproposition.

2 Bakgrund

2.1 Sektorsforskning i allmänhet

Sektorsforskning omfattar riktad grundforskning, tillämpad forskning och utvecklingsarbete inom en sektorssektor.

Med grundforskning avses ett systematiskt och metodiskt sökande efter ny kunskap och nya idéer utan någon bestämd tillämpning i sikte. Med tillämpad forskning avses sådant sökande med en bestämd tillämpning i sikte.

Begreppet sektorsforskning har kommit att användas för att beskriva sådan forskning som motiveras utifrån en viss sektorssektors eller beställares behov av kunskap för att främja vissa ändamål och som finansieras av sektorn eller beställaren. Inom all forskning finns det behov av både grundforskning och tillämpad forskning även om tonvikten inom sektorsforskningen är lagd på den senare.

I den tillämpade forskningen är samhällsrelevansen ett avgörande kriterium vid val mellan projekt men avkall får inte göras på kraven på en god vetenskaplig kvalitet. För att sektorsforskningen skall nå sitt syfte krävs naturligtvis att forskningsresultat sprids till beslutsfattare och verksamma i den aktuella sektorn och kan beaktas i den dagliga verksamheten.

I Sverige stöds sektorsforskningen av en stor mängd forskningsfinansierande organ och myndigheter inom de olika departementsområdena. Varje sektorssektor har därmed ansvar för att bedöma, formulera, initiera och finansiera sina egna forsknings- och utvecklingsbehov. Inom arbetslivsområdet är forskningsorganen arbetsmiljöinstitutet och arbetslivscentrum. Dessutom finns arbetsmiljöfonden vars uppgift bl. a. är att stödja forskning och utveckling inom arbetslivsområdet.

2.2 Arbetslivsforskning

2.2.1 Arbetslivsforskningens framväxt

Arbetslivsforskning används här som ett samlingsbegrepp för bl. a. forskning kring fysisk arbetsmiljö, ergonomi, arbetsorganisation, arbetstider och medbestämmande i arbetslivet.

Arbetslivsforskningen är mångfacetterad och har successivt vuxit fram sedan 1940-talet då de första instituten med forsknings- och utvecklingsarbete på arbetslivets område började sin verksamhet. I samband med det ökade intresset för demokratisering av arbetslivet under slutet av 1960-talet inrättade parterna på arbetsmarknaden på skilda avtalsområden sär-

skilda utvecklingsgrupper med uppgift att bedriva forsknings- och utvecklingsarbete.

Prop. 1990/91: 69

Under 1960- och 1970-talen byggdes arbetslivsforskningen ut mycket kraftigt då nya organ tillkom för att finansiera eller bedriva forskning om arbetslivsfrågor. Förväntningarna var stora på att arbetslivsforskningen skulle kunna åstadkomma de praktiska resultat som skulle leda till förbättringar i arbetsmiljön. I början koncentrerades intresset främst kring de fysiska arbetsmiljöproblemen.

Det ökade intresset och behovet av underlag för att utforma förebyggande insatser inom arbetsmiljöområdet resulterade i inrättandet av arbetsmedicinska institutet (numera arbetsmiljöinstitutet) år 1966 och av arbetarskyddsfonden (från år 1986 arbetsmiljöfonden) år 1972.

Kostnader för insatser för att förebygga yrkesrelaterad sjukdom och skada i arbetet kom att betraktas som en produktionskostnad. I samband härmed beslöts att arbetsmedicinska institutet och arbetarskyddsstyrelsen till en del skulle finansieras av en arbetsgivaravgift (arbetarskyddsavgiften).

Arbetarskyddsfondens första uppgift blev att genom bidrag stödja sådan forskning, utbildning och information som kunde motverka uppkomsten av yrkesskador och annan arbetsmiljöbetingad ohälsa samt förbättra arbetsmiljön. Härigenom skulle hälsa och säkerhet i arbetslivet främjas.

I samband med genomförandet av vissa arbetsrättsliga reformer inrättades år 1976 arbetslivscentrum och dess uppgift blev att bedriva och främja forskning som omfattade medbestämmande- och inflytandefrågor samt med dessa sammanhängande frågor om arbetsorganisation.

2.2.2 Arbetslivsforskningens organisation och finansiering

Arbetslivsforskningen inom arbetsmarknadsdepartementet finansieras i dag dels genom en särskild arbetarskyddsavgift enligt lagen (1981:691) om socialavgifter, dels över statsbudgeten. Arbetsmiljöfonden är den största finansören men andra organ finansierar också viss arbetslivsforskning, som t. ex. styrelsen för teknisk utveckling, byggforskningsrådet och skogs- och jordbrukets forskningsråd.

Arbetsmiljöfonden

Arbetsmiljöfonden finansieras genom en del av arbetarskyddsavgiften, för närvarande 0,35% av den totala lönesumman. Av avgiften går 37% till arbetsmiljöfonden. Budgetåret 1989/90 uppgick fondens intäkter till 707 milj. kr.

Arbetsmiljöfonden, vars verksamhet regleras i förordningen (1988:731) med instruktion för arbetsmiljöfonden, har till uppgift att stödja bl. a. sådan forskning och utveckling samt utbildning och information som kan motverka uppkomsten av arbetsskador eller i övrigt bidra till en förbättrad arbetsmiljö. Fonden stöder forskning och utveckling inom hela arbetslivsområdet och frågor om medbestämmande och jämställdhet.

Drygt hälften av fondens medel fördelas efter beslut av regeringen.

Dessa medel används till största delen för den utbildning och information beträffande medbestämmandelagen som bedrivs av parterna på arbetsmarknaden och till verksamheten med regionala skyddsombud samt till delfinansiering av arbetsmiljöinstitutets verksamhet. Med medel från fonden finansieras också arbetslivscentrums basverksamhet.

Resterande medel fördelas av arbetsmiljöfonden till främst forskning och utveckling inom hela arbetslivsområdet samt utbildning och information. Under budgetåret 1989/90 användes totalt ca 260 milj. kr. av fondens totala medel till forskning och utveckling.

Arbetsmiljöfonden har inom ramen för sin uppgift att stödja relevant probleminriktad forskning också i ökad utsträckning kommit att uppmärksamma behovet av långsiktiga satsningar på kompetens- och kunskapsutveckling inom universitet och högskolor, t.ex. genom stöd till forskartjänster, långsiktiga åtaganden och sammanhållna program inom prioriterade områden.

Vid sidan av bidragen till arbetsmiljöinstitutet och arbetslivscentrum ger fonden forskningsstöd till ett flertal program och institutioner. Bland pågående program kan nämnas programmet för toxikologisk forskning och programmet Människa-Datateknik-Arbetsliv, det senare i samarbete med styrelsen för teknisk utveckling. Fonden har även finansierat programmet Ledning-Organisation-Medbestämmande, det s.k. LOM-programmet och det s.k. utvecklingsprogrammet.

Ett annat exempel på stöd är fondens programstöd till ett arbetsvetenskapligt kollegium i Göteborg med medverkan från Chalmers tekniska högskola och universitet i Göteborg.

Arbetsmiljöfonden har en styrelse bestående av 15 ledamöter. Styrelsen är i huvudsak partssammansatt. Utöver parterna ingår som ledamöter också chefen för arbetarskyddsstyrelsen samt en ledamot från arbetsmarknadsdepartementet. Fondens kansli leds av en direktör, som under styrelsen är ansvarig för den löpande verksamheten.

Arbetsmiljöinstitutet

Arbetsmiljöinstitutet inrättades som ett självständigt forskningsorgan genom att forskningsavdelningen vid arbetarskyddsstyrelsen bröts ut ur styrelsen år 1987. Forskningsavdelningen hade i sin tur sitt ursprung i det arbetsmedicinska institutet som fördes till arbetarskyddsstyrelsen år 1972.

Institutets uppgifter är enligt förordningen (1988:732) med instruktion för arbetsmiljöinstitutet att bedriva och främja forskning, utbildning och dokumentation inom arbetsmiljöområdet i syfte att förbättra arbetsmiljön. Institutets forskning finansieras av medel dels från arbetsmiljöfonden, dels från statsbudgeten, dels från externa projektmedel. Totalt omfattar institutets budget ca 170 milj. kr./år.

Institutet bildades genom att forskningsavdelningen, biblioteket och den del av utbildningsenheten som hade hand om externutbildningen, främst den omfattande grundutbildningen för personal inom förctagshälsovården, skildes från arbetarskyddsstyrelsen. Institutet består av 22 forskningsenheter samt enheter för bibliotek, information, utbildning och admini-

forsknings- och utbildningsinriktat med stark anknytning till universitet och högskolor, bl. a. genom att professorerna är knutna till berörd fakultet samt handleder forskarstuderande vid dessa fakulteter. Varje år disputerar ca fem doktorander som fått sin handledning vid institutet. Totalt har 68 personer disputerat sedan år 1966 varav 51 under de senaste tio åren.

Institutet svarar för en omfattande utbildning av företagshälsovårdens personal. Årligen driver institutet kurser för företagsläkare, företagsskötorskor, företagssjukgymnaster, skyddsingenjörer och beteendevetare. Huvuddelen av utbildningen utgörs av längre vidareutbildningskurser. Dessa anordnas av institutet ensamt eller i samarbete med olika högskolor. Institutet anordnar dessutom efterutbildningskurser och konferenser inom arbetsmiljöområdet. För att öka företagshälsovårdspersonalens möjlighet att snabbt komma in i arbetet anordnas introduktionsutbildning i företagshälsovård. Den av institutet anordnade utbildningen i företagshälsovård uppgick totalt till ca 28 300 elevdagar under budgetåret 1989/90.

Biblioteket, som har tio anställda, är ett s. k. ansvarsbibliotek, vilket innebär att det har nationellt ansvar för att hålla litteratur inom arbetsmiljöområdet tillgänglig. Biblioteket betjänar också arbetarskyddsverket.

Forskningen inom institutet har bl. a. bedrivits inom sju prioriterade områden, vilka i huvudsak varit aktuella sedan år 1983. Områdena är belastningsskador, cancer och genetiska skador, hudsjukdomar, lungsjukdomar, olycksfall, elektromagnetiska riskfaktorer och datorn som hjälpmedel.

Från den 1 juli 1990 har tre nya prioriterade forskningsområden tillkommit: arbetsmiljön inom sjukvården, god arbetsmiljö för ungdomar resp. god arbetsmiljö för äldre.

Chef för institutet är en föreståndare och institutet leds av en styrelse med 17 ledamöter varav åtta representerar arbetsmarknadens parter och fyra forskarsamhället.

Arbetslivscentrum

Arbetslivscentrum tillkom år 1976 för att bedriva och främja tvärvetenskapligt forsknings- och utvecklingsarbete, som rör individer och grupper i arbetslivet, relationer mellan arbetsmarknadens parter, frågor om inflytande i arbetslivet och om arbetsorganisation. Verksamheten regleras i förordningen (1988:1138) med instruktion för arbetslivscentrum.

Arbetslivscentrum finansieras av medel från arbetsmiljöfonden. I begränsad utsträckning erhåller centrum också externa projektmedel.

Vid arbetslivscentrums tillkomst förutskickades att det skulle omfatta ca. 35 forskare och därtill administrativ personal. I dagsläget omfattar centrum en personal på ca 90 personer, varav ca 30 är fast anställda forskare. Flera av forskarna är knutna till högskolan som adjungerade professorer. Arbetslivscentrum delar årligen ut utbildningsbidrag till ca sex doktorander. Dessa är antagna till forskarutbildning vid universitet/högskola.

Arbetslivscentrums forskningsverksamhet är indelad i fyra programområden. Programområde 1 omfattar strukturomvandling och arbetsmarknad, demokrati och effektivitet i organisationer. Programområde 2 omfat-

Arbetslivscentrums forskningsverksamhet är indelad i fyra programområden. Programområde 1 omfattar strukturuomvandling och arbetsmarknad, demokrati och effektivitet i organisationer. Programområde 2 omfattar ledning och medbestämmande, kunskap och kompetens resp. arbetslivet och vardagen. Programområde 3 fokuserar arbetsorganisation, ledning och produktionsteknisk utveckling. Till programområde 4 hör främjande verksamheten som omfattar information, seminarie- och konferensarrangemang, förlagsverksamhet m. m.

Arbetslivscentrums bibliotek inrättades år 1978 med uppgift att vara ett centralt bibliotek på arbetslivsområdet med tonvikt på demokratiseringsfrågor. Biblioteket har i dag något mer än tre helårstjänster. 60% av utlåningen från biblioteket går till låntagare utanför centrum.

Chef för arbetslivscentrum är en direktör. Av styrelsens tio ledamöter representerar åtta arbetsmarknadens parter och en forskningen. Vid arbetslivscentrum finns ett vetenskapligt råd som är sammansatt av såväl forskare från centrum som externa forskare.

3 Arbetsmiljöfonden

3.1 Arbetsmiljöfondens ansvar att följa svensk arbetslivsforskning

Mitt förslag: Arbetmiljöfonden får ett ansvar att följa och hålla sig löpande informerad om svensk arbetslivsforskning. Detta gäller såväl dess kvantitativa och kvalitativa utveckling som samspelet mellan forskningen vid särskilda institut och forskningen vid universitet och högskolor.

Utredarens förslag: Regeringen skall mer entydigt bestämma fondens kompetens- och ansvarsområde så att fonden dels får ett övergripande ansvar att följa och stimulera utvecklingen av svensk arbetslivsforskning, dels får ett uppföljningsansvar för samtliga medel fonden förvaltar.

Remissinstanserna: *Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet, medicinska forskningsrådet, universiteten i Lund, Göteborg och Linköping* tillstyrker förslaget. *Arbetsmarknadsstyrelsen, RRV, statens arbetsgivarverk, Sveriges personaladministrativa förening, Svenska Arbetsgivareföreningen (SAF), Kommunförbundet, Landstingsförbundet och Tjänstemännens centralorganisation (TCO)* är också positiva till förslaget.

Styrelsen för teknisk utveckling (STU) anser att det skulle innebära en alltför stor forskningspolitisk begränsning om arbetsmiljöfonden tilldelades rollen som övergripande långsiktigt prioriteringsorgan. STU menar att samordningen bör ligga inom regeringskansliet.

Arbetslivscentrum delar i princip utredarens uppfattning, men kan inte se det lämpligt att arbetsmiljöfonden överordnas arbetslivscentrum och arbetsmiljöinstitutet, vilket kommer att bli fallet om fonden skall biträda regeringen i forskningspolitiska, programmatiska frågor.

Arbetsmiljöinstitutet avvisar förslaget eftersom det bryter mot det mönster som gäller för övrig forskning i Sverige. Centralorganisationen SACO kan inte heller biträda förslaget.

Arbetsarkyddsstyrelsen är tveksam till att arbetsmiljöfonden skall tilldelas denna uppgift. Enligt arbetsarkyddsstyrelsen måste ansvaret för prioriteringar i första hand tillkomma forskningens intressenter inom sektorn.

Skälet för mitt förslag: Det är angeläget att det inom arbetslivsforskningen finns en sammanhållen, långsiktig forskningspolitik och att övergripande prioriteringar görs inom hela området. Det finns ett stort behov av övergripande planering och samordning av svensk arbetslivsforskning för ett så effektivt och ändamålsenligt utnyttjande av forskningsmedlen som möjligt. Detta är ett ansvar som bör ligga på riksdag och regering.

Emellertid har arbetsmiljöfonden i sin egenskap av huvudfinansiär en central roll i den framtida utvecklingen av arbetslivsforskningen. Jag delar utredarens uppfattning så till vida att arbetsmiljöfonden bör få ett ansvar att följa och fortlöpande hålla sig informerad om svensk arbetslivsforskning. Härigenom kan fonden skaffa sig en överblick över de samlade satsningarna inom arbetslivsområdet. I detta ligger inte att fonden skall ha ett överordnat prioriteringsansvar i förhållande till andra forskningsorgan. I fondens ansvar bör ingå att stimulera till ett ökat samarbete mellan berörda institutioner och högskolor och att följa samt utveckla samverkan med andra områden t. ex. teknisk, samhällsvetenskaplig och humanistisk forskning. Sådan samverkan förekommer till viss del redan i dag i form av gemensamma program, genom samfinansiering och löpande kontakter med fonden.

Ansvaret för arbetsmiljöfonden att följa svensk arbetslivsforskning ställer stora krav på fondens organisation. Jag delar utredningens uppfattning att fondens styrelse bör lägga ökad vikt vid strategiska frågor och vid planering och prioritering av fondens verksamhet i stort. Det ankommer emellertid på styrelsen att i sin arbetsordning göra en sådan avvägning. Det jag nu har anfört och vad jag i det följande kommer att anföra aktualiserar också en översyn av fondens instruktion och jag avser att återkomma till regeringen i denna fråga.

Om forskning och utveckling inom arbetslivsområdet skall få önskad genomslagskraft i svenskt samhällsliv behöver en samordning av dessa frågor ske mellan flera departement. Detta bör lämpligen planläggas i samband med arbetet med forskningspropositionerna.

3.2 Kvalitetsfrågor och vetenskapligt råd.

Min bedömning: Arbetsmiljöfondens system för kvalitets- och relevansprövning och för utvärdering av de forskningsinsatser som fonden beslutar om bör utvecklas.

Vid arbetsmiljöfonden bör inrättas ett vetenskapligt råd. Rådet bör ha en rådgivande och stödjande funktion i övergripande forsknings- och kvalitetsfrågor.

Utredaren: Överensstämmer med min bedömning.

Remissinstanserna: *Forskningsrådsnämnden* pekar på att utvärderingar skall ingå som ett reguljärt inslag i en forskningsfinansiärs arbete. *Humanistisk- samhällsvetenskapliga rådet*, *medicinska forskningsrådet*, *universitetet i Stockholm*, *Linköping*, *Umeå* och *Lund* tillstyrker förslaget och *universitet i Stockholm* understryker att rådet måste få en stark ställning.

Socialvetenskapliga forskningsrådet och *arbetsmiljöinstitutet* anser visserligen att fondens vetenskapliga kompetens bör stärkas men anser det tveksamt om ett råd med enbart rådgivande funktion kan engagera forskarna. Forskarnas medverkan i viktiga policybeslut är ett viktigt instrument för en förtroendefull samverkan med forskningsfinansiärerna, påpekar socialvetenskapliga forskningsrådet.

Arbetsmiljöfonden ser positivt på förslaget men hävdar att rådets uppgifter måste begränsas till de forsknings- och kvalitetsfrågor där fondens kansli anser att behov finns av ytterligare beslutsunderlag. Erfarenheten visar att ett sådant råd inte kan ersätta ämnesrelaterade vetenskapliga kvalitetsbedömningar.

Arbetskyddsstyrelsen anser det angeläget att arbetet hos fonden inte tyngs av en administrativ överbyggnad som byråkratiserar verksamheten och fördröjer beslutsprocessen eller tar resurser från den aktiva FoU – verksamheten.

SACO och *Landstingsförbundet* stöder förslaget. *RRV*, *Landsorganisationen i Sverige (LO)* och *TCO* är tveksamma till förslaget. *RRV* anser att det finns risk för att rådets roll i styrelsen blir oklar och att det snarare får en legitimerande roll än en kvalitetshöjande.

TCO anser att det kan uppstå jävsproblem och *LO* anser att forskarinflytandet redan i dag är starkt i fondens verksamhet.

Skälen för min bedömning: Kriterierna för en väl fungerande sektorsforskning är av två olika slag. För det första måste verksamheten inriktas på frågor som är relevanta för de berörda sektorerna. För det andra måste forskningen uppfylla krav på god vetenskaplig kvalitet.

Jag anser det viktigt att kvalitetsfrågorna beaktas såväl genom en noggrann prövning innan forskning påbörjas som genom en utvärdering av genomförd forskning. Därutöver kan fonden behöva vetenskapligt stöd i mer övergripande och strategiska bedömningar.

Tillskottet av utomstående vetenskaplig expertis i samband med den vetenskapliga prövningen sker i dag främst genom utlåtanden av externa experter som anlitas för den vetenskapliga granskningen av inkomna ansökningar. Prövningen av projektens relevans för åsyftat tillämpningsfält eller problemområde utövas dels i beredningsförfarandet genom att ansökningarna som regel remitteras till närmast berörda arbetsmarknadsparter, dels av huvudorganisationernas och samhällets representanter i fondens styrelse.

Det måste vara regel att forskningsansökningarna handläggs på ett sätt som garanterar såväl vetenskaplig kvalitet som praktisk relevans. Det sektorsfinansierade forsknings- och utvecklingsarbetet skall i första hand utgå från de utvecklingstendenser och problem som är relevanta för berörd samhällssektor. Även om samhällsrelevansen sålunda är det avgörande

kriteriet vid val mellan olika projekt får avkall inte göras på kraven på god vetenskaplig kvalitet.

Prop. 1990/91:69

Behovet av vetenskaplig rådgivning som ett led i det vetenskapliga granskningsarbetet kan t. ex., utöver det sedvanliga remitteringsförfarandet, tillgodoses genom särskilda gransknings- och referensgrupper för vissa program- och insatsområden med företrädare för forskarsamhället. Sådana grupper bör emellertid inte formaliseras till en på förhand fastlåst modell. Detta gäller även systemet att hantera remisser för fondens projekt- och programverksamhet. Det bör i detta sammanhang påpekas att flera av fondens projekt och program inte avser forskning och att en vetenskapligt inriktad remittering därför inte blir aktuell i dessa fall.

Utvärdering och uppföljning av större satsningar, program m. m. har också stor betydelse för arbetslivsforskningens utveckling och för arbetsmiljöfondens prioriteringar. Det är därför angeläget att fonden har ett uppföljningsansvar för de medel som fonden beslutar om. I vilken utsträckning fonden skall följa upp de medel som fördelas efter beslut av regeringen bör från fall till fall klargöras i regeringsbeslut.

Arbetsmiljöfonden har under senare år strävat efter att bygga upp en kompetens och skaffa sig erfarenheter inom utvärderingsområdet. Diskussion pågår om en samverkan med andra forskningsfinansierare i detta avseende. Jag anser att det är viktigt att system för fortlöpande utvärderingar av större satsningar, t. ex. stora projekt, program, större satsningar vid universitet och högskolor, vidareutvecklas inom fonden.

Utöver behovet av vetenskaplig expertis i berednings- och utvärderingsfaserna kan fonden behöva vetenskapligt stöd även i sina övergripande och strategiska bedömningar. En form för detta kan vara inrättandet av ett vetenskapligt råd, som utredaren föreslagit.

Rådets uppgifter bör i första hand vara att medverka i och ge stöd i övergripande forsknings- och kvalitetsfrågor. Det kan t. ex. ge värdefulla bidrag i bedömningen av olika system för kvalitetsprövning, lägga upp riktlinjer för den vetenskapliga beredningsprocessen, bidra med underlag och synpunkter för långsiktig och kompetensuppbyggande forskning, förstärka samarbetet med forskningsinstitutioner inom och utom landet. Jag anser däremot inte, i motsats till utredaren, att ett vetenskapligt råd ska vara en del av berednings- och beslutsprocessen inom fonden. Det kan då finnas risk att rådets roll gentemot styrelsen blir oklar. Det bör ankomma på regeringen att utforma de närmare föreskrifterna för inrättandet av ett sådant råd vid arbetsmiljöfonden.

4 Arbetslivscentrum

Mitt förslag: Arbetslivscentrum omorganiseras till ett renodlat forskningsinstitut.

Utredarens förslag: Huvudförslaget innebär att arbetslivscentrum blir

ett renodlat forskningsinstitut med betydligt mindre organisation. De två alternativa förslag som förs fram är dels att arbetslivscentrum och arbetsmiljöinstitutet skall föras samman, dels att arbetslivscentrum skall inordnas under universitet eller tekniska högskolan i Stockholm.

Remissinstanserna: Remissinstanserna instämmer huvudsakligen i utredarens förordade förslag. Såväl *arbetarskyddsstyrelsen*, *arbetslivscentrum*, *arbetsmiljöfonden* som *arbetsmiljöinstitutet* anser att utredarens förordade förslag är det bästa. Även *RRV* är positivt till huvudförslaget.

Statens arbetsgivarverk anser beträffande avvecklingen av informations- och främjandeverksamheten att man måste vara observant på det förhållandet att kvalificerad forskningsverksamhet ställer stora krav på information om verksamheten och dess resultat.

SACO, *LO*, *Svenska Kommunförbundet* och *Landstingsförbundet* förordar också utredarens huvudförslag. *TCO* har svårt att tillstyrka den kraftiga reduktionen av personalstyrkan utan anser att organisationens utformning inte kan bestämmas förrän dess verksamhet och omfattning blivit fastställd. Ett alltför litet centrum skulle omöjliggöra den tvärvetenskaplighet som bör prägla centrumets verksamhet, anser *TCO*.

Forskningsrådsnämnden kan dock tänka sig ett radikalare förslag med regionala centra för arbetslivsforskning. *Tekniska högskolan* och *samhällsvetenskapliga fakulteten vid Stockholms universitet* anser att forskning och utbildning inom arbetslivsområdet främst bör förläggas till universitet och högskolor och förordar det alternativ där centrum förläggs till ett universitet. *Kungl. Vetenskapsakademien* finner ingen rimlig motivering till att centrum skall finnas kvar som ett fristående institut om utredningsarbete inte längre skall ingå i deras uppgifter.

Statskontoret däremot förordar att arbetslivscentrum och arbetsmiljöinstitutet slås ihop både med hänsyn till helhetsperspektivet på arbetsmiljön och de administrativa besparingar som kan uppnås.

Sveriges personaladministrativa förening håller med om att arbetslivscentrum bör ges en tydligare forskningsprofil och att andra aktiviteter kan utgå. Med den utgångspunkten är det föreningens bestämda uppfattning att centrum bör knytas till ett universitet antingen som ett institut eller integreras i samhällsvetenskaplig fakultet.

SAF förordar i första hand att arbetslivscentrum integreras med universitets- och högskolesystemet i Stockholm. Detta skulle i praktiken innebära att centrum organiseras som en vetenskaplig institution eller ett forskningsinstitut vid tekniska högskolan eller vid Stockholms universitet. Genom detta får arbetslivscentrum en koppling till den akademiska grundutbildningen, vilket är den mest betydelsefulla kanalen för att sprida forskningsresultat, betonar *SAF*.

Skälen för mitt förslag: Enligt riksdagens beslut (prop. 1975/76:182, AU 46, rskr. 182) inrättades ett särskilt institut, arbetslivscentrum, vars uppgift skulle vara att bedriva och främja forskning och utvecklingsarbete kring problem som rör individer och grupper i arbetslivet, arbetsmarknadsparternas relationer och inflytandefrågor samt arbetsorganisationen och dess funktionssätt. Ett motiv för att bygga upp arbetslivscentrum var att i offentlig regi genomföra forskningsinsatser vilka utifrån de fackliga

organisationernas perspektiv belyste frågor om arbetets ledning och organisation. Arbetslivscentrum har i dag ca 90 anställda varav flertalet är tillsvidareanställda.

Utredaren har i sitt betänkande föreslagit olika alternativ för arbetslivscentrums framtid. Utredaren anser att arbetslivscentrum har en olämplig organisation i förhållande till sin primära roll som forskningsorgan och brottas med grundläggande svårigheter alltsedan dess tillkomst. Utredaren föreslår därför att arbetslivscentrum ombildas från grunden så att det blir ett renodlat forskningsorgan samt att utredningsverksamheten och informations- och främjandeverksamheten upphör. Detta menar utredaren kan ske på tre olika sätt. Utredarens förstahandsalternativ är att arbetslivscentrum ombildas och kvarstår som självständig myndighet. Det andra alternativet är att arbetslivscentrum läggs samman med arbetsmiljöinstitutet och ett tredje förslag är att arbetslivscentrum integreras med universitetet eller tekniska högskolan i Stockholm. Remissinstanserna har över lag varit positiva till att arbetslivscentrum ombildas till ett renodlat forskningsinstitut enligt utredarens förslag. Någon remissinstans har föreslagit att arbetslivscentrum läggs samman med arbetsmiljöinstitutet och andra att det inordnas i universitet/högskola.

Arbetslivscentrum har varit föremål för utredningar vid ett flertal tillfällen. Kritik har därvid riktats mot centrum för bl. a. verksamhetens omfattning och inriktning, ledningsstruktur och organisation. Den nu föreliggande utredaren konstaterar att centrum fortfarande brottas med svårigheter och har en olämplig organisation för sitt ändamål. Jag anser i likhet med utredaren att en genomgripande förändring av arbetslivscentrum nu bör komma till stånd.

Jag är vidare överens med utredaren och flertalet remissinstanser om att arbetslivscentrum bör omorganiseras till ett renodlat forskningsinstitut som skall bedriva forskning inom det samhällsvetenskapliga området med i huvudsak den inriktning som forskningsverksamheten har i dag.

Arbetslivscentrum har under åren bedrivit en omfattande verksamhet. Verksamheten har emellertid varit splittrad mellan forskning, utredningsarbete och främjande- och informationsverksamhet. Genom att bl. a. forskning och utredningsarbete har förts samman har utredningsarbetet kommit att ta resurser från forskningen. Den s. k. främjandeverksamheten har till syfte att knyta an till forskningen som en servicefunktion vad gäller bl. a. informations- och konferensarrangemang samt stimulera till ny forskning. Denna upplevs av många som oklar och har också vuxit ut och delvis avlägsnat sig från den forskning som bedrivs på arbetslivscentrum.

Enligt min mening bör traditionellt utredningsarbete och den s. k. främjandeverksamheten i sin nuvarande form på ett bättre och effektivare sätt bedrivas av löntagarnas organisationer. Jag ser det som en fördel att göra denna uppdelning eftersom både utredningsarbete och främjande av forskning bör ligga i löntagarorganisationernas intresse och alltså skiljas från den forskningsutförande verksamheten. Detta innebär också att dessa verksamheter kan få en starkare regional och lokal förankring. Redan i dag stöds organisationerna med medel från arbetsmiljöfonden för bl. a. forsk-

ningsinstitierande verksamhet. Jag räknar med att medel från fonden även fortsättningsvis kommer att kunna utgå för sådan verksamhet.

När det gäller forskningsverksamheten har den framför allt varit inriktad på områden som rör inflytande- och medbestämmandefrågor, arbetsorganisation samt struktur- och arbetsmarknadsfrågor innefattande kvinnor i arbetslivet och arbetsrätt. Inom några av dessa områden bedriver också arbetsmiljöinstitutet forskning. Jag tänker då på den forskning som bedrivs inom institutet på det socialpsykologiska och arbetsorganisatoriska området.

Med den inriktning som arbetslivscentrums forskningsverksamhet har i dag och som även i huvudsak bör gälla i framtiden kommer det att bli allt viktigare att utveckla samarbetet med arbetsmiljöinstitutet inom de forskningsområden där båda instituten har verksamhet.

Ett framtida gott samarbete mellan dessa institut och en ömsesidig och konstruktiv påverkan av varandras verksamheter kommer enligt min mening att vara betydelsefull när det gäller att anpassa arbetslivsforskningen till de krav som utvecklingen i arbetslivet ställer när det i vidaste mening gäller att motverka ohälsa och arbetsskador och skapa det goda arbetet.

När det gäller arbetslivscentrums framtida dimensionering anser jag i likhet med utredaren och flertalet remissinstanser att antalet tjänster vid arbetslivscentrum måste reduceras. Antalet fasta forskartjänster bör enligt min mening inte överstiga 25. Personal för administration och information måste anpassas härtill och reduceras väsentligt i förhållande till dagens nivå. Totalt bör ca 35 tillsvidaretjänster finnas på arbetslivscentrum. Till detta kommer projektanställda forskare och doktorandtjänster.

Med den nu föreslagna omfattningen och inriktningen av arbetslivscentrums verksamhet krävs en ny organisation. För att förbereda genomförandet av den nya organisationen avser jag inom kort att ge arbetslivscentrum i uppdrag att till den 15 maj 1991 till regeringen komma in med ett fullständigt förslag till en ny organisation innefattande framför allt en ny ledningsstruktur där den vetenskapliga kompetensen bör utgöra en väsentlig del. I uppdraget kommer även ingå att närmare precisera verksamhetens inriktning och redovisa vilka resurser som kommer att behövas samt de ekonomiska konsekvenserna. Uppdraget skall också omfatta hur relationerna mellan centrum och högskolan bör utformas för att den vetenskapliga kompetensen vid centrum skall komma forskarutbildningen till godo. Det är viktigt att arbetslivscentrums forskare kan utnyttjas för handledning av nya generationer forskare.

Arbetslivscentrum finansieras i dag av arbetarskyddsavgiften genom att medel för dess verksamhet helt bekostas över arbetsmiljöfonden. För budgetåret 1989/90 uppgick kostnaderna för centrum till drygt 40 milj. kr. Mitt förslag innebär att vissa besparingar kommer att kunna göras.

Förslaget som jag nu har redovisat är ett inslag i regeringens program för en omställning av den statliga administrationen. Förslaget innebär också att viss personal kan komma att sägas upp. För dessa blir det statliga trygghetsavtalet tillämpligt vilket innebär att den statliga trygghetsstiftelsen under uppsägningstiden kan ge stöd på olika sätt inom ramen för trygghetsavtalet.

5 Särskilda medel för utbildning i samband med medbestämmandelagen (MBL)

Prop. 1990/91:69

Mitt förslag: Användningsområdet för de särskilda s. k. MBL-medlen bör utvidgas.

Skälen för mitt förslag: I enlighet med riksdagens beslut (prop. 1975/76:182, AU 46, rskr. 182) har regeringen sedan budgetåret 1976/77 anvisat medel för utbildning och information om MBL och därmed sammanhängande avtal. De första åren finansierades verksamheten med anslagsmedel, men från år 1981 har den finansierats genom arbetarskyddsavgiften.

Regeringen har senast år 1985 fastställt en ram för bidragets storlek. 13% av de medel som årligen flyter in till arbetsmiljöfonden från arbetarskyddsavgiften skall användas för detta ändamål. Högst 1/8 av bidraget skall gå till arbetsgivarorganisationerna, resten till arbetstagarorganisationerna.

Medlen förs till ett konto, som varje organisation har hos arbetsmiljöfonden från vilket organisationerna kan rekvirera sina andelar. De ränteintäkter som uppstår på dessa konton tillförs fondens kapitalbehållning.

Under budgetåret 1989/90 uppgick medlen till 210 milj. kr.

Utöver dessa medel har arbetsmiljöfonden alltsedan sin tillkomst år 1972 anslagit särskilda medel till utbildning och information inom arbetsmiljöområdet. Insatserna riktas i första hand till skyddsombud, arbetsledare, ledamöter i skyddskommittéer, tekniska planerare och andra som är med om att forma arbetsmiljön. Medlen fördelas efter beslut av fondens styrelse och efter ansökan till fonden. Fonden beslutar själv om bidragsram och prioriteringar. Under budgetåret 1989/90 betalades ca 120 milj. kr. ut för detta ändamål.

Beslutet om särskilda resurser till utbildning och information om MBL fattades när lagen infördes och har sålunda funnits under lång tid. Det finns mycket som talar för att behovet av information och utbildning kring medbestämmandefrågor inte har minskat, men att det har förändrats till sin karaktär. Medbestämmandefrågorna har kommit in i en ny fas, där det inte så mycket handlar om att lära sig lagens innehåll utan snarare hur lagens intentioner skall komma till praktiskt uttryck i ett förändringsarbete ute på arbetsplatserna. Medlens användning bör därför utvidgas till att gälla också sådan utbildning och information som mer allmänt har med arbetets förnyelse att göra som t.ex. inflytandefrågor i samband med arbetsorganisatoriska och tekniska förändringar, frågor om jämställdhet samt frågor om lärande i arbetet. Samspelet mellan arbetsmiljön och utvecklingsfrågor av detta slag bör beaktas. Slutligen bör medlen kunna användas också för olika försöksverksamheter inom de nämnda utvecklingsområdena.

Det finns alltså enligt min mening starka skäl för att de s. k. MBL-medlen får en mer flexibel användning som bättre svarar mot behoven på

lokal nivå. Det är vidare viktigt att arbetsmiljöfonden kontinuerligt följer upp och utvärderar medlens användning. Det bör ankomma på regeringen att mot bakgrund av vad som nu anförts utfärda de närmare föreskrifterna för användningen av dessa medel.

6 Informationsverksamheten

Min bedömning: Riksrevisionsverket (RRV) får i uppdrag att granska informationsverksamheten inom arbetslivsområdet.

Utredaren: Överensstämmer med min bedömning.

Remissinstanserna: *Arbetskyddsstyrelsen, arbetslivscentrum, RRV, Landstingsförbundet, Kommunförbundet, SAF, LO och TCO* tillstyrker förslaget.

Arbetsmiljöfonden finner förslaget motiverat men väl ambitiöst. Resultatet av tidigare erfarenheter visar svårigheter att utredningsvägen samordna sådan verksamhet. *Arbetsmiljöinstitutet* avvisar förslaget med tanke på att det redan finns en arbetsgrupp som ser över informationen.

Skälen för min bedömning: När det gäller information och kunskaps-spridning inom arbetslivsområdet ställs det särskilt stora krav. Målgrupperna är många och informationen om resultaten måste utformas så att den når ut till nyckelgrupperna, de som genom sitt arbete kommer att påverka arbetsmiljön, de som arbetar med den och de som arbetar i den.

Då är det inte nog att forskningsorgan och myndigheter inom arbetslivsområdet sprider sin information om sina resultat var för sig. Risken är stor att mängden information på så sätt kommer att överstiga den kritiska punkt när mottagaren inte längre uppskattar att få den. Det finns vidare säkerligen effektivitetsvinster att hämta på en samordning. Inom arbetslivsområdet finns betydande resurser för information och kontaktverksamhet. Jag avser därför att senare föreslå regeringen att RRV får i uppdrag att i en första fas kartlägga informationsflödet inom arbetslivsområdet. Därefter bör ställning tas till hur uppdraget bör utformas för att se på spridningseffekter och målgrupper. I ett sådant sammanhang bör en noggrann granskning ske av vilka målgrupperna är och i vilken utsträckning de efterfrågar och tillgodogör sig information.

7 Hemställan

Prop. 1990/91:69

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att

1. godkänna och ta del av vad jag har anfört om arbetsmiljöfonden
2. godkänna vad jag har anfört om omorganisation av arbetslivscentrum
3. godkänna vad jag har anfört om de s. k. MBL-medlen.

8 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden lagt fram.

Utredaren konstaterar inledningsvis att arbetslivet är ett svagt tema i den basfinansierade universitets- och högskoleforskningen. Det bedöms som en avgörande fråga för arbetslivsforskningens kvalitativa och kvantitativa utveckling att ett väl fungerande samspel kan komma till stånd mellan arbetslivsforskningens sektorsorgan samt universiteten och högskolorna. Den långsiktiga strategin bör vara att arbetslivsforskningen som sektorsforskning utvecklas i harmoni med de omfattande resurser som finns vid högskolorna. Denna ökade samverkan är av vitalt intresse såväl för att åstadkomma en kvalitetsutveckling av arbetslivsforskningen, som för att dess resultat skall kunna spridas effektivare och få en mera omfattande tillämpning.

Utredaren lägger fram en lång rad förslag som syftar till att stärka arbetslivsforskningen vid universiteten och högskolorna. Utredaren föreslår bl. a.

- att arbetslivsforskningens totala resurser förstärks genom samverkan mellan flera forskningsfinansiärer

- att arbetsmiljöfonden ges ökade möjligheter att prioritera mellan FOU och annan verksamhet

- att fonden dessutom åläggs av regeringen att upprätta en särskild plan för denna långsiktiga satsning vid universitet och högskolor

- att perioden för arbetsmiljöfondens satsningar av detta slag förlängs till normalt nio år

- att dessa långsiktiga satsningars eventuella permanentande skall prövas i samband med de återkommande forskningspropositionerna och

- att därvid olika former för att göra "avlyft" eller inordning av till den ordinarie högskolefinansieringen prövas.

Det mest centrala förslaget innebär emellertid att arbetsmiljöfonden skall satsa 25 % av sina rörliga medel i ett långsiktigt program på infrastrukturen vid högskolorna, motsvarande ca 30–40 milj. kr. per år i fast penningvärde. Detta innebär således inrättande av ett flertal professurer och forskartjänster vid högskolorna med arbetslivsforskningsinriktning. Arbetsmarknadsdepartementet föreslås stärka sina egna forskningsadministrativa resurser för att kunna svara upp mot framtida krav på ett övergripande samspel med högskolevärlden.

Utredaren bedömer att arbetsmiljöfonden har en central roll i den framtida utvecklingen av arbetslivsforskningen som ett övergripande långsiktigt prioriteringsorgan. Detta förutsätter emellertid att arbetsmiljöfondens ansvar, inriktning och arbetsformer förändras. Utredaren lägger fram ett flertal förslag angående förändringar av arbetsmiljöfondens förutsättningar. Utredaren föreslår bl. a. att regeringen mer entydigt lägger fast arbetsmiljöfondens ansvarsområde samt att fonden erhåller ett vidgat uppföljningsansvar för alla de medel som den förvaltar, att arbetsmiljöfondens övergripande prioriteringsmöjligheter ökar genom att arbetsmiljöinstitutets och arbetslivscentrums anslagsframställningar remitteras till arbetsmiljöfonden för yttrande.

Utredaren föreslår vidare att styrelsen vid arbetsmiljöfonden får en

delvis annorlunda roll genom att dess möjligheter till långsiktig och strategisk planering förstärks. Engagemanget i enskilda projektärenden föreslås minska.

Utredaren föreslår även ett flertal åtgärder för att öka den vetenskapliga kvalitetsutvecklingen inom arbetslivsforskningen, t. ex. genom att ett vetenskapligt råd inrättas vid arbetsmiljöfonden som får en stödjande funktion i kansliets planerings- och utvärderingsarbete samt att ett system för fortlöpande utvärderingar av forskningsinsatser införs.

I övrigt lämnas ett antal förslag avseende arbetsmiljöfondens ekonomiska förvaltning, verksamhetsstruktur, informationsverksamhet samt arbetsformer.

Utredaren har ägnat betydande uppmärksamhet åt förhållandena vid arbetslivscentrum. Utredaren anser att arbetslivscentrum brottas med grundläggande svårigheter allt sedan dess tillkomst främst beroende på en alltför disparat målsättning för verksamheten. Utredaren föreslår att verksamheten vid arbetslivscentrum omformas från grunden så att det blir ett renodlat forskningsorgan, samt att utredningsverksamheten och den s. k. informations- och främjandeverksamheten upphör. Huvuddelen av den sistnämnda typen av verksamhet föreslås fortleva under ett direkt eget ansvar hos löntagarorganisationerna, som föreslås få disponera särskilda medel (ca 10 milj. kr.) via arbetsmiljöfonden.

Utredaren föreslår att det nya forskningsorganet ges en inriktning som främst utgår från löntagarperspektivet i samband med medbestämmande, arbetsorganisation och ny teknik m.m., att en ny finansieringsmodell införs som innebär att den automatiska medelstildelningen upphör. I stället införs ett långsiktigt basanslag och en konkurrensutsatt tilldelning av projektmedel. Det nya forskningsorganet föreslås få en dimensionering motsvarande 22 fasta forskartjänster, tio doktorandstipendiater och 15 projektanställda forskarassistenter. Totalt med administrativ service kommer arbetslivscentrum att bantas från ca 100 helårskrafter till ca 60. Utredaren lämnar dessutom förslag om en mera markerad forskningsledning samt utvecklandet av en god forskningsmiljö.

Utredaren har behandlat arbetsmiljöinstitutet främst utifrån hela arbetslivsforskningens perspektiv och går inte in närmare på dess verksamhet och organisation. Utredaren konstaterar allmänt att arbetsmiljöinstitutet etablerat sig som en självständig forskningsorganisation med en högkvalitativ forskning. Utredaren föreslår att arbetsmiljöinstitutet – som redan i dag har en tämligen stark koppling till högskolorna – förstärker denna på olika sätt, att en långsiktig omorientering sker till förmån för den socialpsykologiska och arbetsorganisatoriska forskningen samt för en mera produktionsteknisk och datavetenskaplig profil. Dessutom föreslås vissa åtgärder för att stimulera "nyorientering".

Avslutningsvis uppehåller sig utredningen vid frågeställningarna om hur arbetslivsforskningens resultat sprids. Utredaren konstaterar att detta kan förbättras och föreslår åtgärder inom informationsområdet men anser framför allt att en ökad satsning på kunskapsspridning bör ske genom det ordinarie undervisningsväsendet. Flera åtgärder föreslås för att stimulera detta, bl. a. ökade möjligheter för arbetslivsforskare att medverka vid

utbildning, införande av uppdragsutbildning vid högskolorna i arbetslivsvetenskap. Dessutom läggs ytterligare förslag om ökade kontakter mellan forskare och löntagarorganisationerna i en vidgad informations- och kontaktverksamhet.

Till sist lägger utredningen fram förslag om vissa övergripande inriktningsfrågor för arbetslivsforskningen. Utredaren ger förslag om ökad kompetenssamverkan mellan teknologi och human- och samhällsvetenskaplig forskning. Dessutom poängteras behovet av framtida forskningsinsatser på följande fem områden: det internationaliserade arbetslivet, människan och den nya tekniken, arbetet i förhållande till övriga livsroller, den ökade föränderligheten i arbetslivet samt den växande tjänstesektorn.

Förteckning över remissinstanser som avgett yttrande över betänkandet (SOU 1990:54) Arbetslivsforskning – Organisation, Inriktning, Finansiering

Prop. 1990/91:69
Bilaga 2

Socialstyrelsen, forskningsrådsnämnden, humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet, styrelsen för teknisk utveckling, medicinska forskningsrådet, socialvetenskapliga forskningsrådet, arbetarskyddsstyrelsen, arbetslivscentrum, arbetsmarknadsstyrelsen, arbetsmiljöfonden, arbetsmiljöinstitutet, riksrevisionsverket, statens arbetsgivarverk, Kungliga Vetenskapsakademien, Sveriges personaladministrativa förening, universiteten i Stockholm, Göteborg, Lund, Umeå, högskolorna i Karlstad, Linköping, Örebro och Luleå, Kungliga Tekniska högskolan, Chalmers Tekniska Högskola, statskontoret, Centralorganisationen SACO, Landstingsförbundet, Landsorganisationen i Sverige, Svenska Arbetsgivareföreningen, Svenska Kommunförbundet och Tjänstemännens Centralorganisation.

Yttrande har också kommit in från ST-ALC, bibliotekschefen vid arbetslivscentrum, Gunilla Bradley och Bernt Schiller, Svenska kommittén för historisk arbetslivsforskning, Samhall och Projekt Lindholmen Utveckling.

	Sid
Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 20 december 1990.	2
1 Inledning	2
2 Bakgrund	3
2.1 Sektorsforskning i allmänhet	3
2.2 Arbetslivsforskning	3
2.2.1 Arbetslivsforskningens framväxt	3
2.2.2 Arbetslivsforskningens organisation och finansiering	4
3 Arbetsmiljöfonden	7
3.1 Arbetsmiljöfondens ansvar att följa svensk arbetslivsforskning	7
3.2 Kvalitetsfrågor och vetenskapligt råd	8
4 Arbetslivscentrum	10
5 Särskilda medel för utbildning i samband med medbestämmandelagen	14
6 Informationsverksamheten	15
7 Hemställan	16
8 Beslut	16
Bilaga 1 En sammanfattning av utredningen	17
Bilaga 2 Förteckning över remissinstanserna	20

